

**Història Moderna i Contemporània: Textos i Cultura
Material**

Codi: 106093
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	FB	1	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Enric Pujol Casademont
Correu electrònic: Enric.Pujol@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Cap.

Objectius

Es porta a terme un recorregut general sobre els principals esdeveniments i processos de canvi i continuïtat de la Humanitat durant les èpoques moderna i contemporània amb diversos enfocaments temàtics de la Ciència Històrica (social, polític, econòmic, de gènere, cultural, ideològic) amb especial èmfasi en tot allò que interessa l'arqueòleg/arqueòloga. S'oferirà un panorama de la història dels darrers segles amb una mirada d'especial interès des del món de l'arqueologia. S'analitzarà especialment l'arqueologia del conflicte.

Competències

- Contextualitzar i analitzar processos històrics.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Dominar la història universal de l'edat mitjana.
2. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
3. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.

Continguts

Temari general:

1. Què és la història/l'arqueologia del món modern i contemporani?
2. Definicions i fonts per a la història moderna i contemporània en arqueologia. Fons i instruments.
3. Grans etapes de la història moderna i contemporània.
4. Economia i territori. Transformacions de la societat.
5. Història i arqueologia protoindustrial i industrial.
6. Guerres i conflictes (arqueologia del conflicte).
7. Les cicatrius històriques de la societat: exilis, postguerres, dictadures...
8. Nous usos de l'arqueologia del món modern i contemporani en el món actual.

Metodologia

La metodologia que s'utilitzarà intercala classes teòriques, discussions de casos, sortides pràctiques i un treball de recerca en grup. Tot plegat ha d'aportar una informació i uns instruments òptims i útils perquè l'estudiant adquireixi un bon aprenentatge i uns bons recursos de cara a la investigació històrica d'època moderna i contemporània aplicada a l'arqueologia.

Altrament, també s'utilitzaran eines elaborades per estudiants d'altres anys i que permeten intercanviar dubtes i plantejar qüestions. Es pretén desenvolupar al màxim la curiositat de l'estudiant sobre el terreny a partir d'una base conceptual i analítica important:

Facebook: Grup "Arqueologia del món moderna i contemporani"

Twitter: @Arqueo_ModCont

Instagram: @arqueovisualpast (Arqueologia Visual del Passat).

També es realitzaran sortides i activitats pràctiques al jaciment del Born i al magatzem de la Zona Franca de Barcelona.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes Teòriques	35	1,4	2
Seminaris i pràctiques dirigides pel professor	6	0,24	1, 3
Sortides pràctiques (Servei d'Arqueologia de Barcelona i Jaciment del Born)	10,5	0,42	1, 2
Tipus: Supervisades			
Exercicis pautats d'aprenentatge	2	0,08	3
Tutories	13	0,52	3
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	50,5	2,02	2, 3

Lectura de textos. Redacció de treballs. Preparació de treballs escrits i orals, individuals i/o en grup. Recerca d'informació bibliogràfica i altres.	30	1,2	2, 3
--	----	-----	------

Avaluació

Avaluació

Proves escrites: 40% (exam 1: 15% + exam 2: 25%)

Prova d'un treball en grup de recerca i exposició oral: 40% (30% l'escrit i 10% l'oral)

Ressenya o altre tipus de treball: 10%

Sortides, participació al campus virtual i/o classe: 10%

-- Es recuperaran les activitats d'avaluació lliurades en els terminis establerts pel professor de l'assignatura; en cap cas es

Només es considerarà un alumne "no presentat" si ha lliurat menys de 2/3 parts de les evidències avaluable del total de l'

*

PLAGI o CÒPIA: En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qu

procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una ma la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

* Previsió d'escenaris múltiples: En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenim

realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc.El professor o professora vetllarà pe

L'alumnat tindrà dret a revisar els resultats de les proves realitzades. El professorat establirà oportunament els mecanisme

Es tindran en compte els casos particulars que rebran, com no podria ser d'altra manera, un tractament particular.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exam 1 (sobre la lectura de textos)	15 %	1,5	0,06	2, 3

Examen 2 (anàlisi i síntesi)	25 %	1,5	0,06	2, 3
Ressenya o altre tipus de treball	10 %	0	0	2
Sortides i participació als treballs del Campus Virtual	10 %	0	0	1, 2, 3
Treball de recerca (escrit i oral)	40 %	0	0	1, 2, 3

Bibliografia

** General:

Ø ALTED VIGIL, A.; SÁNCHEZ, J.: Métodos y técnicas de investigación de Historia Moderna e Historia Contemporánea. Madrid: Editorial Universitaria Ramón Areces, 2005.

Ø ARACIL, Rafael [et. al], El mundo actual. de la Segunda Guerra mundial a nuestros días, Barcelona, Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1998 (2ª ed.).

Ø BERNECKER, W.L., España entre tradición y modernidad: política, economía, sociedad (siglos XIX y XX). Madrid: Siglo XXI, 2009.

Ø ESPINO LÓPEZ, A. i Mª Antònia MARTÍ ESCAYOL (coords.), Manual d'història moderna universal, Servei de Publicacions, UAB, Bellaterra, 2012.

Ø FONTANA, Josep, Introducció a l'estudi de la història, Barcelona, Crítica, 1999. (Cap. 5: "Les formes de subsistència: III. La indústria i el creixement econòmic", pp. 146-156).

Ø GARCIA ESPUCHE, Albert, La Ciutat del Born: economia i vida quotidiana a Barcelona (segles XIV a XVIII), Barcelona, Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de Barcelona, 2009, pp. 31-113.

Ø PARKER, Geoffrey (ed.), Historia de la guerra, Madrid, Akal, 2010, pp. 107-119.

Ø POUNDS, Norman J.G., La vida cotidiana: historia de la cultura material, Barcelona, Crítica, 1992.

**Sobre arqueologia i història:

Ø BARRAL I ALTED X., "Arqueologia industrial o Arqueologia del mundo contemporáneo", dins de RIPOLL LÓPEZ, G.: Arqueología, hoy. Uned, Madrid: 1992.

Ø CASANELLES RAHOLA, Eusebi, "Les colònies industrials i els habitatges obrers un patrimoni cabdal per entendre la revolució industrial", L'Erol, 2005, n. 86-87:
<http://www.raco.cat/index.php/Erol/article/view/201134/287135>

Ø CLARA, J., Els fortins de Franco. Rafael Dalmau Editor, Barcelona 2010

Ø FERNANDA, M; SANTACANA, J, L'arqueologia del segle XXI: restes i objectes del passat industrial. Barcelona: Graó, 1998.

Ø GARCIA i ESPUCHE, A.: La Ciutat del Born : economia i vida quotidiana a Barcelona (segles XIV a XVIII), Barcelona : Ajuntament de Barcelona : Museu d'Història de Barcelona, cop. 2009

Ø GONZÁLEZ RUIBAL, Alfredo: Volver a las trincheras. Una arqueología de la Guerra Civil Española, Alianza Editorial, Madrid, 2016.

Ø HARRISON, R. & SCHOFIELD, J., After modernity: Archaeological approaches to the contemporary past. Oxford: Oxford University Press, 2010.

Ø OLMOS BENLLOCH, Pau, "Arqueologia urbana i política: reflexions sobre el mercat del Born (Barcelona)", Ex novo: revista d'història i humanitats, 2, 2005, pp.171-172:
<http://www.raco.cat/index.php/ExNovo/article/view/144701/237597>

Ø SOLÉ, Queralt i JANÉ, Oscar (Coords.), Dossier "L'arqueologia del món modern i contemporani. Noves perspectives", Afers. Fulls de recerca i pensament, núm. 78 (2014).

** Sobre memòria i transformació de les societats contemporànies:

Ø ANDERSON, Benedict, Comunitats imaginades, Catarroja, Editorial Afers, 2005, pp. 105-164.

Ø DD.AA.: Barraquisme. La ciutat (im)possible. Generalitat de Catalunya, Barcelona 2011

Ø FERRER ALÒS, Llorenç, "El règim senyorial i la tinença de la terra". A: Història. Política, societat i cultura dels Països Catalans, Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, 1995, pp. 250-268:

<https://docs.google.com/file/d/0Bxztdpf7zWKcNDhINWMxYtEtZDdjZi00ZThhLTkxZTQtMTUwYjRjMGI0Mzc1/edit?hl=ca&pli=1>

Ø JUDT, Tony, El Refugi de la memòria, La Magrana, Barcelona, 2011 (en castellà: El Refugio de la memoria, Taurus, Madrid, 2011)

Ø RODRIGO, Javier, Cautivos. Campos de concentración en la España franquista, 1936-1947. Barcelona: Crítica, 2005.

Ø ROMERO, Eladi: Itinerarios de la guerra civil española, Ed. Laertes, Barcelona: 2001

Ø SOLÉ, Queralt, Els morts clandestins. Les fosses comunes de la Guerra Civil a Catalunya (1936-1939), Catarroja, Editorial Afers, 2008, pp. 21-57.

Programari